

JOHANNES CALVIJN (Jean Cauvin) (1509-1564)

Geboren in Noyon (Noord-Frankrijk, Picardië)

Vader was ambtenaar bij de bisschop van Kamerijk (Cambrai)

Moeder was een heel vrome en godvruchtige vrouw afkomstig uit Cambrai.

Omdat zijn vader bij de bisschop werkte, mocht Johannes samen met de zonen van de edelen thuisonderwijs volgen. Hij was een opvallend ijverige leerling.

Toen hij 14 was, ging hij naar een college in Parijs, want zijn vader wilde dat hij priester zou worden. Maar helaas, de vader kreeg ruzie met de bisschop en Calvijn moest naar een andere school. Hij ging dan naar Orléans om rechten te studeren.

Hij was van nature timide. Had een wankelende gezondheid en zag in alles de hand van God. Zijn spreuk is: Soli Deo Gloria (alleen aan God eer).

Toen zijn vader in 1531 stierf, stopte hij zijn rechtenstudies en begon verwoed te lezen, vooral de boeken van Erasmus.

Hij veranderde zijn naam in IOHANNES CALVINUS, volgende de mode van die tijd waarbij alle geleerde hun namen in het Latijn omzetten.

Hij schrijft in 1532 zijn eerste boek als hulde aan Erasmus.

In 1533 krijgt hij plots visioenen van God. Van dan af verandert zijn leven grondig.

In 1533 houdt hij een toespraak in Parijs waarin duidelijk wordt dat hij de ideeën van Erasmus en Luther goedkeurt. De toehoorders zijn verbolgen en Calvijn moet hals over kop uit Parijs wegvlugten.

Calvijn zwerft door Frankrijk en komt zoals talloze Franse protestantse vluchtelingen in Bazel terecht en schrijft er een boek over hoe kinderen in het christelijk geloof moeten opgevoed worden. Hij geeft het uit in twee talen: Latijn en Frans.

In 1536 gaat hij naar Genève. Daar probeert hij de godsdienst aan te passen aan de eisen van Luther en aan zijn eigen inzichten. Hij denkt dat God hem speciaal om die reden naar Genève heeft gestuurd. Hij stelt een catechismus op en verplicht alle inwoners van Genève om deze te ondertekenen. Als ze dit niet deden, werden ze uit Genève verbannen. Het stadsbestuur was daar niet mee opgezet en wilde dit verhinderen. Als reactie weigerde Calvijn om de mensen deel te laten nemen aan het avondmaal op Pasen. Dit vonden de bestuurders van de stad zó erg dat ze Calvijn uit de stad wegjoegen.

Calvijn trok dan naar Straatsburg, wilde trouwen en vroeg zijn vrienden om een vrouw voor hem te zoeken. Maar ze moest bescheiden zijn, toegankelijk, geduldig, niet arrogant en niet extravagant. Idelette de Bure (afkomstig uit Luik) leek hem de meest geschikte vrouw. Zij kregen een kind, maar dat stierf al na enkele weken.

Keizer Karel heeft het volste vertrouwen in Calvin om de protestanten weer terug te brengen naar de katholieke kerk en bij elke grote bijeenkomst nodigt hij Calvin uit.

In 1541 zijn er verkiezingen in Genève. Er worden nu Calvingetrouwen – meest vluchtelingen uit Frankrijk - in de gemeenteraad gekozen en het gemeentebestuur vraagt Calvin om terug te keren en betaalde alle kosten voor de verhuis.

Hij organiseerde nu zijn godsdienst, stichtte een universiteit waar jonge mannen vanuit heel Europa naar toe kwamen om te studeren. Genève werd een godsdienstige modelstad. Eén van de leerlingen van Calvin was Marnix van St.-Aldegonde. Die later burgemeester van Antwerpen zou worden. Calvin stierf in 1564 in Genève.

PREDESTINATIE (VOORBESTEMDHEID)

Zijn predestinatieleer is hoofdzakelijk gebaseerd op de gedachte dat God zo groots is en de mens zo nietig in vergelijking met God, dat de mens nooit in staat zal zijn daar iets aan toe of af te doen. Naar Calvijn's inzicht strekt de gedachte dat Gods voorzienigheid alles regeert, de gelovige tot troost. De mens, zo stelde hij, wordt niet geregeerd door het lot, maar door de goede God.

Calvin beschouwde zichzelf als door God uitverkoren en gezonden. Hij kon dan ook niet verdragen dat er iemand niet akkoord ging met zijn opvattingen. Nu was er in Spanje een geleerde: MICHAEL SERVETUS, die niet akkoord ging met de leer van Calvin. Servetus reisde veel van de ene Franse stad naar de andere en Calvin vreesde dat hij ook wel eens naar Genève zou komen. Hij zei: "Als hij komt zal ik ervoor zorgen dat hij de stad niet levend verlaat." Michael Servetus kwam naar Genève, werd herkend en op aandringen van Calvin tot de brandstapel veroordeeld. Terwijl Servetus in de gevangenis zijn executie afwachtte, kwam Calvin regelmatig bij hem op bezoek en hadden ze lange gesprekken. Calvin hield voet bij stuk en in oktober 1553 werd Servet levend verbrand op een brandstapel gemaakt met de boeken die hij geschreven had.

Volgens Calvin moesten de mensen hier op aarde leven zoals ze na hun dood in het hemelse paradijs zouden leven.

Calvin was een hevige tegenstander van goochelaars, magiërs, tovenaars en heksen. Vooral van heksen had hij schrik. Toen in 1545 de pest uitbrak in Genève, beweerde hij dat deze veroorzaakt was door heksen. Iedereen die durfde zeggen dat dit niet zo was, werd uit Genève verbannen. Hij moedigde iedereen aan om op jacht te gaan naar de heksen. 34 arme vrouwen, die absoluut geen heksen waren, werden aangegeven, vreselijk gemarteld tot ze bekenden en ten slotte vóór het huis waar ze de pest gebracht hadden levend verbrand.

In 1564 sterft Calvin.

Vanuit Genève verspreidde de HERVORMDE KERK zich over Europa. Vooral Frankrijk, Vlaanderen, Nederland zullen calvinistische landen worden. Marnix van Sint-Aldegonde, die een overtuigd aanhanger was van Calvijn wordt burgemeester van Antwerpen en Antwerpen zelf wordt een calvinistische stad. Tot ze door de katholieke Spanjaarden in 1585 veroverd wordt. Vanaf dan is Antwerpen weer katholiek. De calvinisten verlaten in groten getale de stad en trekken naar het noorden: Rotterdam, Leiden, Haarlem, Amsterdam worden overspoeld door Antwerpse vluchtelingen.

Tot in de 21e eeuw is Nederland het meest calvinistische land.

Antwerpen: Er is een plein naar Marnix van Sint-Aldegonde genoemd, vlak bij de school: de Marnixplaats met het standbeeld 'Schelde vrij'.